

Sygnatura akt III Ua 18/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 06-09-2016 r.

Sąd Okręgowy w Koninie

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia – SO Elżbieta Majewska**

Sędziowie **SO Jadwiga Świącicka, SO Anna Walczak – Sarnowska (spr.)**

Protokolant: **starszy sekretarz sądowy Alina Darul**

po rozpoznaniu w dniu **06-09-2016 r.** w **Koninie**

sprawy z wniosku **J. Z.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o zwrot zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego

na skutek apelacji **wnioskodawcy**

od wyroku **Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

w **K.**

z dnia **07.04.2016r.** sygn. akt **IV U 61/15**

I. Oddala apelację.

II. Odstępuje od obciążania wnioskodawcy kosztami zastępstwa procesowego instancji odwoławczej.

III. Przyznaje od Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Koninie) na rzecz r. pr. J. K. kwotę 221,40 zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w instancji odwoławczej.

Jadwiga Świącicka Elżbieta Majewska Anna Walczak- Sarnowska

Sygn. akt III U a 18/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11.12.2014 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. orzekł wobec J. Z. brak prawa do zasiłku chorobowego za okres od 06.10.2005 r. do 06.11.2005 r. oraz do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 07.11.2005 r. do 24.09.2006 r. i zobowiązał odwołującego do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego z odsetkami w łącznej kwocie 41.332,34 zł. W uzasadnieniu wskazano, iż w toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego płatnik składek (...) pismami z dnia 20.11.2014 r. oraz z dnia 01.12.2014 r. powiadomił ZUS, że w okresie od 17.10.2005 r. do 21.10.2005 r. odwołujący był zatrudniony w w/w

firmie i w powyższym okresie świadczył pracę. Płatnik (...). do pisma z dnia 01.12.2014 r. załączył ankes do umowy o pracę podpisany między odwołującym a w/w firmą w dniu 10.10.2005 r., z którego wynika, że został zatrudniony do pracy na budowie eksportowej w (...) na stanowisku spawacza. Wobec podjęcia pracy w okresie pobierania świadczeń z tytułu niezdolności do pracy zrealizowanych przez ZUS zasiłek chorobowy oraz świadczenie rehabilitacyjne za w/w okresy nie przysługują. Odwołujący się J. Z. złożył w wyznaczonym trybie i terminie odwołanie, w którym podniósł naruszenie: art. 13 ust. 1 w zw. z art. 22 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych przez jego niewłaściwe zastosowanie; art. 22 kp przez wadliwą interpretację treści zawartego stosunku pracy (w związku z art. 8 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych); art. 7 kpa z uwagi na niewyjaśnienie dokładnie stanu faktycznego i w konsekwencji naruszenie słusznego interesu skarżącego i interesu społecznego; art. 9 i 11 kpa ze względu na niepoinformowanie skarżącego w sposób wyczerpujący o istotnych w sprawie okolicznościach faktycznych i prawnych; art. 66 ust. 2 ustawy z dnia 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa przez pominięcie, że świadczenie zostało pobrane bez winy ubezpieczonego i nie z powodu okoliczności, o których mowa w art. 15- 17 i art. 59 ust. 6 i 7 wskazanej ustawy; art. 13 ust. 1 pkt 2 w/w ustawy przez pominięcie, że odwołujący jedynie usiłował podjąć działalność zarobkową z uwagi na wprowadzenie go w błąd co do możliwości świadczenia przez niego pracy, ale działalności tej nie podjął faktycznie i jej nie kontynuował z uwagi na swój zły stan zdrowia oraz z uwagi na pominięcie, że ubezpieczony poinformował organ rentowy o zawarciu umowy o pracę; art. 84 ust. 1, 2, 11 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych przez jego niewłaściwe zastosowanie; art. 84 ust. 3 w/w ustawy przez jego niezastosowanie. Ponadto odwołujący wniósł o ustalenie, iż płatnik składek przekazał do ZUS nieprawdziwe informacje, tj. informacje o rzekomym podjęciu przez ubezpieczonego pracy w sytuacji, gdy ubezpieczony jedynie usiłował podjąć pracę, ale jej nie podjął i jej faktycznie nie świadczył z uwagi na zły stan zdrowia. Z ostrożności procesowej odwołujący odnośnie odsetek podniósł zarzut przedawnienia tych należności. W odpowiedzi na powyższe ZUS wniósł o oddalenie odwołania powołując się na argumenty wynikające z uzasadnienia zaskarżanej decyzji.

Sąd Rejonowy w Koninie – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2016 r. wydanym w sprawie o sygn. akt IV U 61/15 zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 11.12.2014r. w ten sposób, że ustalił dla odwołującego brak prawa do zasiłku chorobowego za okres od 06.10.2005r. do 06.11.2005r. oraz do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 07.11.2005r. do 24.09.2006r. i zobowiązał J. Z. do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego za okres od 06.10.2005r. do 06.11.2005r. oraz orzekł o kosztach zastępstwa procesowego pełnomocnika odwołującego.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

Odwołujący J. Z. był zatrudniony do dnia 08.05.2005 r. u płatnika składek (...) W okresie do 09.05.2005 r. do 24.09.2006 r. odwołujący był niezdolny do pracy. Za okres od 09.05.2005 r. do 06.11.2005 r. ZUS wypłacił odwołującemu zasiłek chorobowy, a następnie w okresie od 07.11.20105 r. do 24.09.2006 r. zrealizowano wypłatę świadczenia rehabilitacyjnego. Odwołujący w związku ze złożeniem wniosku o przyznanie świadczenia rehabilitacyjnego złożył w dniu 27.10.20105 r. oświadczenie, w którym wskazał, że nie kontynuuje ani nie podjął żadnej działalności zarobkowej, w tym nie wykonywał umowy o pracę. Świadczenie rehabilitacyjne zostało przyznane na podstawie decyzji z dnia 23.01.2006 r. na okres od dnia 07.11.2005 r. do 04.02.2006 r. w wysokości 90% wynagrodzenia, które stanowiło podstawę wymiaru zasiłku i od 05.02.2006 r. do 05.05.2006 r. w wysokości 75% wynagrodzenia, które stanowiło podstawę wymiaru zasiłku. Następnie decyzją z dnia 12.07.2006 r. przyznano odwołującemu świadczenie rehabilitacyjne na okres od 06.05.2006 r. do 01.11.2006 r. w wysokości 75% wynagrodzenia, które stanowiło podstawę wymiaru zasiłku. W dniu 27.09.2006 r. odwołujący złożył do ZUS- u pismo, w którym wniósł o wstrzymanie wypłaty świadczenia rehabilitacyjnego w związku z podjęciem z dniem 25.09.2006 r. pracy.

Ponadto Sąd I instancji ustalił, że w okresie pobierania świadczenia rehabilitacyjnego i zasiłku chorobowego w 2005 r. odwołujący w okresie od 17- 21 października 2005 r. wykonywał pracę na rzecz (...) S. A. w (...) Praca wykonywana była na podstawie aneksu do umowy o pracę z dnia 13.10.2005 r. Ze względu na pogorszenie stanu zdrowia i niemożność wykonywania pracy odwołujący został po 5 dniach zwolniony.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt ZUS, oraz zeznań świadka L. N..

Sąd I instancji ocenił, że zeznania świadka A. B. oraz odwołującego jako nieistotne, gdyż świadek nie posiadał wiedzy na temat wykonywania przez odwołującego pracy na rzecz (...) S. A. w 2005r., a odwołujący wskazywał, że zapomniał czy pracował w spornym okresie, w jakich okolicznościach podpisywał umowę o pracę. Zeznał jedynie, że w czasie podróży zachorował, ale nie miał jak wrócić do domu natychmiast, więc został w (...) 4 dni i wrócił busem, który odjeżdżał w piątek.

Dokumenty, na podstawie których ustalono stan faktyczny Sąd I instancji uznał za całkowicie wiarygodne, bowiem autentyczności i prawdziwości treści w nich zawartych nie kwestionowały strony, a i Sąd Rejonowy nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Przystępując do rozważań prawnych Sąd Rejonowy powołał się na treść art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2005r., Nr 31, poz. 267z późn. zm.), zgodnie z którym ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Następnie Sąd I instancji zacytował art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy, zgodnie z którym zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby. Zgodnie z treścią art. 22 cytowanej ustawy do świadczenia rehabilitacyjnego stosuje się odpowiednio w/w przepisy.

Sąd Rejonowy powołując się na stanowisko orzecznictwa Sądu Najwyższego podał, że przyczyny ujęte w komentowanym przepisie art. 13 w/w ustawy pozostają ze sobą w ścisłym i logicznym związku i stanowią jednorodny zbiór, którego poszczególne elementy opisują (przez negację) ryzyko chronione tym świadczeniem. Przyczyny objęte katalogiem z art. 13 to wszystkie te okoliczności, kiedy nie dochodzi do spełnienia się ryzyka ubezpieczenia (por. uchwała SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/01, OSNP 2002, nr 1, poz. 18; Biul. SN 2001, nr 8, s. 3; OSNP-wkl. 2001, nr 20, poz. 2; Prok. i Pr. 2002, nr 1, s. 44; Wokanda 2002, nr 2, s. 17, OSP 2002, z. 12, poz. 151). W dalszej części rozważań Sąd Rejonowy podał, że wspólną cechą przyczyn wyłączających prawo do zasiłku jest istnienie innych źródeł dochodów z ubezpieczenia społecznego (emerytura lub renta z tytułu niezdolności do pracy), z Funduszu Pracy (zasiłek dla bezrobotnych, zasiłek lub świadczenie przedemerytalne) bądź z własnej kontynuowanej lub podjętej działalności zarobkowej (dochód z tej działalności lub zasiłek chorobowy z tytułu kontynuowanej równoległe lub nowej aktywności zawodowej, nabyty na ogólnych zasadach). We wszystkich tych przypadkach wypłata zasiłku chorobowego po ustaniu ubezpieczenia byłaby sprzeczna z ratio legis omawianej regulacji, która sprowadza się do dostarczenia środków utrzymania byłemu ubezpieczonemu, który z powodu ustania pracy zarobkowej traci dotychczasowe dochody, a któremu choroba przeszkodziła w znalezieniu i podjęciu nowej pracy zarobkowej, a tym samym nowego źródła dochodów (H. Pławucka, glosa do uchwały SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/2001, OSP 2002, z. 12, poz. 599).

Wspólną cechą i uzasadnieniem wszystkich przyczyn wyłączających prawo do zasiłku jest więc okoliczność, że dotyczą one sytuacji, gdy osoba niezdolna do pracy ma inne źródło dochodu.

Odnosząc się do niniejszej sprawy Sąd Rejonowy podał, że bezspornym było, iż odwołujący w okresie pobierania zasiłku chorobowego zawarł z (...) S. A. z/s w (...) umowę o pracę, a następnie na podstawie aneksu do tej umowy został oddelegowany do pracy w (...). Co prawda odwołujący twierdzi, że faktycznie, po przyjeździe na miejsce nie wykonywał żadnej pracy, bo nie pozwolił mu na to stan zdrowia i kilka dni później wrócił do (...), a okoliczności tych nie kwestionuje co do zasady płatnik składek (...) S. A.

Niemniej jednak Sąd I instancji uznał, że utrata prawa do zasiłku chorobowego spowodowana jest okolicznością samego podjęcia działalności zarobkowej, np. w oparciu o umowę o pracę. Odwołujący nawiązał stosunek pracy,

podjął czynności związane z wyjazdem poza kraj do miejsca wykonywania pracy. W ocenie Sądu wystarczy to, by utracić prawo do świadczenia z ubezpieczenia społecznego, w trakcie którego pobierania był i bez znaczenia pozostaje tutaj świadomość odwołującego, tj. czy zdawał sobie sprawę z tego, że zawarcie umowy o pracę będzie skutkowało pozbawieniem prawa do zasiłku chorobowego.

Następnie Sąd wskazał, że konsekwencją utraty prawa do zasiłku chorobowego za okres od 06.10.2005 r. do 06.11.2005 r. jest niemożność nabycia prawa do świadczenia rehabilitacyjnego. Jak bowiem wynika z art. 18 ust. 1 cytowanej ustawy świadczenie rehabilitacyjne przysługuje ubezpieczonemu, który po wyczerpaniu zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokuje odzyskanie zdolności do pracy, której to przesłanki w świetle w/w argumentacji odwołujący nie spełnia.

Ponadto Sąd Rejonowy powołał się na treść art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych wskazując z kolei, że osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.. Natomiast ust. 2 wskazuje, że za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

W ocenie Sądu Rejonowego nie można żądać od odwołującego zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego, gdyż w momencie składania wniosku o przyznanie w/w świadczenia wraz z oświadczeniem, odwołujący nie podał żadnych nieprawdziwych informacji. Faktycznie wtedy nie pozostawał w stosunku pracy ani nie wykonywał żadnej innej działalności zarobkowej. Nie można zatem przypisać mu winy. J. Z. utracił bowiem prawo do tego świadczenia, które pobierał w okresie, kiedy podjął działalność zarobkową. Nie można jednak obarczyć go odpowiedzialnością za nieprawidłową wypłatę kolejnego świadczenia, gdyż w momencie składania wniosku o jego przyznanie, złożył prawdziwe oświadczenia.

W związku z powyższymi ustaleniami oraz poczynioną przez Sąd analizą prawną stanu faktycznego niniejszej sprawy na podstawie 477¹⁴ § 2 kpc Sąd Rejonowy orzekł jak w sentencji wyroku, zmieniając zaskarżoną decyzję z dnia 11.12.2014 r. w ten sposób, że ustalił dla odwołującego się J. Z. brak prawa do zasiłku chorobowego za okres od 06.10.2005 r. do 06.11.2005 r. oraz do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 07.11.2005 r. do 24.09.2006 r. oraz w ten sposób, że zobowiązał odwołującego się J. Z. do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego za okres od 06.10.2005 r. do 06.11.2005 r.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł odwołujący J. Z. zaskarżając wyrok w części dotyczącej pkt 1 i 2, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku i uchylenie zaskarżonej decyzji oraz przyznanie powodowi prawa do zasiłków chorobowego za okres od 06.10.2005r. do 06.11.2005r. oraz do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 01.11.2005r. do 24.09.2006r., a także uchylenie pkt 2 w/w wyroku w odniesieniu do zobowiązania odwołującego do zwrotu zasiłku chorobowego za okres od 06.10.2005r. do 06.11.2005. oraz o obciążenie pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego oraz przyznanie pełnomocnikowi powoda wyznaczonemu z urzędu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym w wysokości kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych przy uwzględnieniu podwyższenia stawki o należny podatek VAT. Ewentualnie odwołujący wniósł o uchylenie wyroku I Instancji i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpatrzenia.

Zaskarżonemu wyrokowi odwołujący zarzucił sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału i błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia i polegający na błędnym ustaleniu, że powód nawiązał stosunek pracy z (...) S.A. a/s w K. poprzez podjęcie czynności związanych z wyjazdem poza kraj do miejsca wykonywania pracy, mimo, że powód faktycznie nie świadczył pracy na rzecz powyższej spółki. Nadto

podniósł naruszenie prawa materialnego tj. art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że powód nie spełnia przesłanki niezbędnej do nabycia prawa do świadczenia rehabilitacyjnego, polegającej na niezdolności do pracy i braku rokowań na jej odzyskanie oraz art. 22 kp w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że przesłanką nawiązania stosunku pracy jest samo zawarcie umowy o pracę oraz podjęcie czynności związanych z wyjazdem poza kraj do miejsca wykonywania pracy, a nie zatrudnienie i faktyczne świadczenie pracy.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koninie zważył, co następuje :

Apelacja okazała się nieuzasadniona.

W ocenie Sądu Odwoławczego brak jest podstaw do wydania orzeczenia o charakterze reformatoryjnym, bądź kasatoryjnym, gdyż Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji.

Sąd Rejonowy wyczerpująco bowiem uzasadnił swoje stanowisko i dokonał właściwej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, nie naruszając zasady swobodnej oceny, o której mowa w art. 233 § 1 k.p.c., a uzasadnienie odpowiada wymaganiom stawianym przez przepis art. 328 § 1 k.p.c. Nie zachodzi zatem potrzeba powtórnego przytaczania powyższych ustaleń.

Wobec sformułowanych zarzutów, które odnoszą się do naruszenia prawa materialnego i przepisów postępowania związanych z dokonaną przez Sąd I instancji oceną dowodów, Sąd odwoławczy pragnie zauważyć, iż właściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego uwarunkowane jest prawidłowością ustaleń faktycznych i przeprowadzonej oceny dowodów, co powoduje konieczność rozważenia, w pierwszej kolejności, dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych. W tym sensie zarzuty naruszenia prawa procesowego, czy też dokonania błędnych ustaleń faktycznych mają pierwszeństwo przed stawianymi zarzutami naruszenia prawa materialnego.

Zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie „wszechstronnego rozważenia zebranego materiału”, a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności.

W kontekście zarzutów dotyczących przeprowadzonej oceny dowodów Sąd uznał, że stanowią one polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu I instancji dokonanymi w granicach swobodnej oceny dowodów (art. 233 k.p.c.). Sąd Rejonowy wskazał bowiem na podstawie jakich dowodów ustalił stan faktyczny w niniejszym postępowaniu, wskazując jednocześnie powodu dla których nie oparł się w swoich ustaleniach na zeznaniach odwołującego i świadka A. B.. Sąd Rejonowy dokonał właściwych ustaleń faktycznych w sprawie i przeprowadził właściwą ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego przy uwzględnieniu zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, które to ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sąd Okręgowy przyjmuje za własne.

W oparciu o powyższe Sąd ustalił jednoznacznie, że odwołujący w okresie pobierania świadczenia rehabilitacyjnego i zasiłku chorobowego w 2005 r. w okresie od 17- 21 października 2005 r. wykonywał pracę na rzecz (...) S. A. w E. w (...) Praca wykonywana była na podstawie aneksu do umowy o pracę z dnia 13.10.2005 r. Ze względu na pogorszenie stanu zdrowia i niemożność wykonywania pracy odwołujący został po 5 dniach zwolniony. Okoliczność ta została potwierdzona przede wszystkim na podstawie zgromadzonych dokumentów, w szczególności w postaci aneksu do umowy o pracę podpisanego między odwołującym a w/w firmą w dniu 10.10.2005 r., z którego wynika, że został zatrudniony do pracy na budowie eksportowej w (...) na stanowisku spawacza oraz na podstawie pisma płatnika składek (...) z dnia 20.11.2014 r. oraz z dnia 01.12.2014 r. , którymi powiadomiono ZUS, że w okresie od 17.10.2005 r. do 21.10.2005 r. odwołujący był zatrudniony w w/w firmie i w powyższym okresie świadczył pracę. Nadto okoliczność

ta została także potwierdzona przez świadka L. N. – dyrektora Generalnego (...) który potwierdził, że odwołujący był zatrudniony w przedmiotowej spółce przez okres od dnia 17-21.10.2005r.

W ocenie Sądu powyższe dowody niezbicie świadczą o tym, że odwołujący w przedmiotowym okresie podjął zatrudnienie i świadczył pracę w czasie pobierania zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego.

Podstawą wydania decyzji ZUS zaskarżonej przez J. Z. było ustalenie, że odwołujący pomimo ustalonego prawa do zasiłku chorobowego i w czasie jego pobierania w okresie od 17.10.2005r. do 21.10.2005r. był zatrudniony w firmie (...) i w powyższym czasie świadczył pracę.

Przedmiot sporu dotyczył tego czy organ rentowy zasadnie ustalił brak prawa odwołującego do zasiłku chorobowego z tytułu zatrudnienia oraz czy mógł skutecznie z powołaniem się na regulację zawartą w art. 17 ust. 1 ustawy z 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, żądać od odwołującego zwrotu wypłaconych kwot zasiłku chorobowego.

Art. 17 ust. 1 ustawy z 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U.2014.159) przewiduje utratę prawa do świadczenia w razie wykonywania „pracy zarobkowej”.

Z kolei przepis art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy mówi, że zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby. Zgodnie z treścią art. 22 cytowanej ustawy do świadczenia rehabilitacyjnego stosuje się odpowiednio w/w przepisy.

Jak słusznie wskazał Sąd I instancji przyczyny objęte katalogiem z art. 13 to wszystkie te okoliczności, kiedy nie dochodzi do spełnienia się ryzyka ubezpieczenia (por. uchwała SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/01, OSNP 2002, nr 1, poz. 18; Biul. SN 2001, nr 8, s. 3; OSNP-wkł. 2001, nr 20, poz. 2; Prok. i Pr. 2002, nr 1, s. 44; Wokanda 2002, nr 2, s. 17, OSP 2002, z. 12, poz. 151). Wspólną cechą przyczyn wyłączających prawo do zasiłku jest istnienie innych źródeł dochodów z ubezpieczenia społecznego.

W sprawie istotną dla rozstrzygnięcia była kwestia jak należy oceniać aktywność odwołującego w poszczególnych okresach pobierania przez niego zasiłku chorobowego, albowiem odwołujący uważał, że czynności przez niego wówczas podejmowane nie stanowiły wykonywania pracy, gdyż w rzeczywistości nie pozwolił mu na to stan zdrowia.

W orzecznictwie akcentuje się, że pracą zarobkową, której wykonywanie w okresie orzeczonej niezdolności do pracy powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego jest każda aktywność ludzka, która zmierza do uzyskania zarobku, nawet gdyby miała ona polegać na czynnościach nieobciążających organizmu ubezpieczonego w istotny sposób. Podkreśla się dodatkowo, że takie definiowanie pracy zarobkowej wypływa z konieczności ścisłego stosowania przepisów prawa ubezpieczeń społecznych, w którym przeważa - z uwagi na bezwzględnie obowiązujący charakter norm prawnych - formalistyczne ujęcie uprawnień ubezpieczonych (wyrok SN z dnia 5 kwietnia 2005 r., I UK 370/04, OSNP 2005, nr 21, poz. 342, OSP 2006, z. 12, poz. 134; wyrok SN z dnia 14 grudnia 2005 r., III UK 120/05, OSNP 2006, nr 21-22, poz. 338). Wykonywanie pracy zarobkowej określa się również jako wykonywanie szeroko rozumianej pracy odpłatnej (por. J. Jankowiak, glosa aprobusująca do wyroku I UK 370/04).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy podkreślić, że bez znaczenia jest tutaj okoliczność, że odwołujący przez cały okres zatrudnienia nie wykonywał pracy, gdyż nie pozwolił mu na to stan zdrowia. Sąd Odwoławczy podziela w tym zakresie stanowisko Sądu Rejonowego, że skoro odwołujący nawiązał stosunek pracy, podjął czynności związane z wyjazdem poza kraj do miejsca wykonywania pracy to jest to wystarczające aby utracić prawo do świadczenia z ubezpieczenia społecznego, gdyż podjął działania, które zmierzały do uzyskania zarobku.

Ponadto bez znaczenia pozostaje tutaj świadomość odwołującego, tj. czy zdawał sobie sprawę z tego, że zawarcie umowy o pracę będzie skutkowało pozbawieniem prawa do zasiłku chorobowego.

W związku z powyższym na uwzględnienie nie zasługiwał też zarzut odwołującego dotyczący naruszenia norm art. 22 kp w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, gdyż przepis ten nie ma zastosowania w niniejszym stanie faktycznym. Przepis art. 22 kp zgodnie z którym przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem, ustanawia bowiem podstawowe obowiązki stron stosunku pracy definiujące ten stosunek. Natomiast wyżej cytowane przepisy art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa wskazują na wykonywanie „pracy zarobkowej”, która jak wyżej wskazano jest to każda aktywność ludzka, która zmierza do uzyskania zarobku.

W tym stanie rzeczy Sąd I instancji słusznie ustalił, że konsekwencją utraty prawa do zasiłku chorobowego za okres od 06.10.2005 r. do 06.11.2005 r. jest niemożność nabycia prawa do świadczenia rehabilitacyjnego. Jak bowiem wynika z art. 18 ust. 1 cytowanej ustawy świadczenie rehabilitacyjne przysługuje ubezpieczonemu, który po wyczerpaniu zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokuje odzyskanie zdolności do pracy, której to przesłanki w świetle w/w argumentacji odwołujący nie spełnia.

Konkludując, w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, słuszne jest stanowisko Sądu Rejonowego, że odwołujący J. Z. wykonywał w okresie niezdolności do pracy pracę zarobkową prowadząc tym samym do utraty prawa do zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego.

Ponadto w oparciu o treść art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych Sąd I instancji słusznie przyjął, że pomimo, iż odwołujący nie nabył prawa do świadczenia rehabilitacyjnego nie można żądać od niego zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego, gdyż w chwili składania wniosku o przyznanie świadczenia odwołujący nie podał nieprawdziwych informacji. Nie pozostawał wtedy w stosunku pracy ani nie wykonywał żadnej innej działalności zarobkowej. Nie można zatem przypisać mu winy.

Jak właściwie wskazał Sąd Rejonowy J. Z. utracił bowiem prawo do tego świadczenia, które pobierał w okresie, kiedy podjął działalność zarobkową. Nie można jednak obarczyć go odpowiedzialnością za nieprawidłową wypłatę kolejnego świadczenia, gdyż w momencie składania wniosku o jego przyznanie, złożył prawdziwe oświadczenia.

Konkludując stwierdzić zatem trzeba, że nie ma podstaw do wzruszenia zaskarżonego wyroku, a twierdzenia skarżącego zawarte w uzasadnieniu apelacji uznać trzeba za polemikę z prawidłowym rozstrzygnięciem Sądu Rejonowego.

Wobec powyższych rozważań i z mocy art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy apelację pozwanego oddalił.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd odstąpił od obciążania skarżącego kosztami postępowania za instancję odwoławczą, albowiem rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymagało posiadania wiadomości specjalnych, a odwołujący mogła mieć usprawiedliwione przekonanie o słuszności wniesionego odwołania.

O kosztach zastępstwa procesowego odwołującego w instancji odwoławczej Sąd orzekł w oparciu o § 2 i § 3 oraz 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013.490).

SSO Anna Walczak-Sarnowska SSO Elżbieta Majewska SSO Jadwiga Święcicka